

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 17CoP/46/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3821202824
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 01. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zita Nagypálová
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2022:3821202824.1

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zity Nagypálovej a sudcov JUDr. Dušana Ďuriana a JUDr. Ľubomíra Šablu ako členov senátu, v konaní o návrhu na zapretie otcovstva podaného matkou C. V., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom B. A., skutočne bývajúca pod B. XX, XXX XX N. A., proti mužovi, ktorého otcovstvo má byť zapreté M. V., nar. XX.XX.XXXX, bytom K. XXX, XXX XX K., za účasti maloletého M. V., nar. XX.XX.XXXX, bytom ako matka, o odvolaní matky proti uzneseniu Okresného súdu Žiar nad Hronom č. k. 25Pc/24/2021-25 z 29. októbra 2021, takto

rozhodol:

Uznesenie súdu prvej inštancie zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie napadnutým uznesením zastavil konanie podľa § 160 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „C. s. p.“) pre neodstrániteľný nedostatok procesnej podmienky, ktorý nemožno odstrániť spočívajúci v tom, že matka dieťaťa (navrhovateľka) podala návrh na zapretie otcovstva podľa § 88 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine (ďalej aj „zákon o rodine“) po uplynutí trojročnej lehoty ustanovenej v § 88 zákona o rodine. Maloletý M. V. sa narodil XX.XX.XXXX, návrh na zapretie otcovstva podala matka na súd až 19.07.2021. Svoje rozhodnutie konanie zastaviť odôvodnil súd prvej inštancie v bode 9 tak, že: „Má súd za osvedčené, že navrhovateľke, ako matke maloletého, už uplynula trojročná lehota na zapretie otcovstva v zmysle § 88 zákona o rodine, nakoľko maloletý M. V. sa narodil dňa XX.XX.XXXX, a tým ide o taký procesný nedostatok podania, ktorý nie je možné odstrániť, resp. súd by na jeho odstránenie potreboval vyvinúť značnú procesnú aktivitu. Nakoľko by ďalšie vedenie konania bolo neúčelné a nehospodárne z dôvodu vzniknutého nedostatok procesnej podmienky, súd konanie v zmysle § 160 ods. 2 CSP zastavil.“

1.1 Rozhodnutie v znení: „Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania“ odôvodnil iba odkazom na § 52 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej aj „C. m. p.“) a podľa § 11 ods. 3 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov rozhodol o vrátení časti súdneho poplatku navrhovateľke - matke.

2. Vo včas podanom odvolaní proti tomuto rozhodnutiu uviedla matka dieťaťa, že návrh na zapretie otcovstva podáva už tretí raz, aj označený muž M. V. mal vedomosť o tom, že nie je biologickým otcom maloletého M. V., na ktorého výživné 3,5 roka neplatí a žiadala, aby súd začal súdne pojednávanie, aby maloletý M. mal priezvisko po matke. Vytýkala súdu prvej inštancie, že nebral ohľad na to, že „rok trvala corona, nedalo sa nič riešiť“.

3. Súd prvej inštancie považoval odvolanie matky za neúplné a neurčité, z tohto dôvodu jej adresoval výzvu na odstránenie väd odvolania, na ktorú navrhovateľka nereagovala.

4. Odvolanie navrhovateľky mužovi, ktorého otcovstvo má byť zapreté doručené nebolo. Kolízny opatrovník maloletému dieťaťu v konaní ustanovený nebol.

5. Krajský súd príslušný na rozhodnutie o odvolaní navrhovateľky podľa § 34 C. s. p. prejednal vec bez nariadenia odvolacieho pojednávania z dôvodu, že zákonné podmienky na jeho nariadenie podľa § 385 ods. 1 C. s. p. splnené neboli. Odvolanie matky, i keď neobsahujúce všetky náležitosti podania adresovaného súdu v zmysle § 127 C. s. p. a náležitosti odvolania podľa § 363 C. s. p., bolo spôsobilé vyvolať začatie odvolacieho konania vo veci vedenej na Okresnom súde Žiar nad Hronom pod sp. zn. 25Pc/24/2021, pretože jeho obsah bol postačujúci pre identifikáciu sporu, ku ktorému je podanie adresované a odvolací súd na jeho základe dokázal posúdiť, aké nedostatky vytyka navrhovateľka súdu prvej inštancie. Konanie o zapretie otcovstva (a zmenu priezviska maloletého, ako bude uvedené nižšie) patrí medzi konania prejednávané podľa Civilného mimosporového poriadku, v ktorom podľa § 66 C. m. p. odvolací súd nie je odvolacími dôvodmi viazaný. Rozsahom odvolania nie je viazaný vo veciach, v ktorých možno začať konanie aj bez návrhu (§ 65 C. m. p.). Z odvolania navrhovateľky vyplýva, že nesúhlasí s rozhodnutím súdu vo veci zapretia otcovstva a zmene priezviska maloletého (súd to zamietol zo stola, nebral ohľad na to, že rok trvala corona, nešlo sa nič riešiť) a žiadala, aby: „Súd začal súdne pojednávanie, aby môj syn mal priezvisko po matke“. Z takto vymedzených odvolacích dôvodov odvolací súd vyvodil, že matka vytyka okresnému súdu, že vo veci zapretia otcovstva a zmeny priezviska dieťaťa vec neprejednal na pojednávaní, pri počítaní plynutia lehoty na podanie návrhu na zapretie otcovstva nevzal do úvahy obmedzenia v súvislosti so šírením nebezpečnej novej ľudskej choroby COVID-19 a nekonal o návrhu na zmenu priezviska maloletého M.. Po vyhodnotení odvolania navrhovateľky za dôvodné odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 389 písm. b), c) Civilného sporového poriadku zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

6. Návrh na zapretie otcovstva voči mužovi M. V. a maloletému dieťaťu M. V. podala matka na Okresný súd Prievidza dňa 19.07.2021. Okrem návrhu na zapretie otcovstva obsahovalo podanie matky, ktoré by mohlo byť návrhom na začatie konania aj žiadosť matky, aby maloletý M. V. nosil jej priezvisko a nie priezvisko zapísaného otca M. V., ktorý sa o neho nezaujíma a výživným na maloleté dieťa neprispieva.

7. K návrhu bol pripojený rodný list maloletého vydaný v Českej republike, kde je ako matka maloletého zapísaná C. V., rod. V., rovnaké údaje sú uvedené aj v rodnom liste maloletého vyhotoveným osobitnou matrikou Ministerstva vnútra SR Bratislava. Ako dôkaz o otcovstve putatívneho otca neoznačeného osobnými dátami predložila matka správu o vyšetrení príbuzenstva/otcovstva z 22.07.2020 od spoločnosti V. s. r. o., so sídlom v Bratislave, v ktorej je pravdepodobnosť označeného otca (neidentifikovaného pre účely súdneho konania) vypočítaná na 99,99961575 %.

8. Z dôvodu miestnej príslušnosti postúpil Okresný súd Prievidza vec Okresnému súdu Žiar nad Hronom, ktorý konajúc vyšším súdnym úradníkom vyzval matku na späťvzatie návrhu na zapretie otcovstva s poučením, že uplynula trojročná lehota na zapretie otcovstva a podľa § 88 ods. 2 „zákonu č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok“ (správne § 88 ods. 2 zákona o rodine - poznámka odvolacieho súdu), čo súd považuje za „neodstrániteľný nedostatok podania“ a keď navrhovateľka na túto výzvu okresného súdu späťvzatím návrhu na zapretie otcovstva nezareagovala, súd prvej inštancie uznesením z 29.10.2021 konanie pre nedostatok procesnej podmienky, ktorý nemožno odstrániť, zastavil.

9. Konanie o zapretie otcovstva je konaním vo veciach určenia rodičovstva (§ 105 C. m. p.) a konanie o zmene priezviska maloletého (§ 41 zákona o rodine) patrí medzi veci starostlivosti súdu o maloletých v zmysle § 111 písm. a) C. m. p. Konanie vo veci zapretia otcovstva môže podľa § 107 C. m. p. začať len na návrh, začatie konanie o zmene priezviska maloletého bez návrhu zákonom vylúčené nie je. Z návrhu podaného matkou dieťaťa je zrejmé, že sa domáhala zapretia otcovstva M. V., nar. XX.XX.XXXX voči maloletému M. V., nar. XX.XX.XXXX a súčasne chcela vyriešiť aj zmenu priezviska maloletého, ktorý by nosil priezvisko matky.

10. Podľa § 88 ods. 1, 2 zákona o rodine manžel má právo zaprieť otcovstvo voči dieťaťu a matke, ak sú obidvaja nažive, a ak nežije jeden z nich, voči druhému. Ak nežije ani dieťa, ani matka, toto právo manžel nemá. Aj matka môže do troch rokov od narodenia dieťaťa zaprieť, že otcom dieťaťa je jej manžel. Ustanovenia o práve na zapretie otcovstva manželom matky dieťaťa sa použijú primerane.

11. Trojročná lehota plynúca od narodenia dieťaťa, v ktorej môže matka podľa § 88 ods. 2 zákona o rodine zaprieť, že otcom dieťaťa je jej manžel, je upravená v zákone o rodine, hmotnoprávnym predpise a má charakter prekluzívnej lehoty (porovnaj nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. Pl.ÚS 1/2010

z 20. apríla 2011). Zmeškanie prekluzívnej lehoty na podanie návrhu na zapretie otcovstva nemôže viesť k zastaveniu konania podľa § 160 ods. 2 C. s. p. z dôvodu neodstrániteľného nedostatku procesnej podmienky, keď včasné uplatnenie práva na súde v zákonnej lehote nie je „procesnou podmienkou podania“, jej zmeškanie môže mať za následok len zamietnutie návrhu na zapretie otcovstva matkou dieťaťa.

11.1 Prečo súd prvej inštancie neodstránil vady návrhu matky na zmenu priezviska maloletého a z akého dôvodu zastavil konanie aj v tejto časti z dôvodov rozhodnutia zistiteľné nie je.

12. K tvrdeniam matky, že súd prvej inštancie nevezal do úvahy obmedzenia v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19 odvolací súd uvádza, že niektoré mimoriadne opatrenia v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19 dotýkajúce sa aj justície podľa zákona č. 62/2020 Z. z. nemali vplyv na beh prekluzívnej lehoty, ktorú mala matka podľa § 88 ods. 2 zákona o rodine k dispozícii na podanie návrhu na zapretie otcovstva, keď podľa § 8 zákona č. 62/2020 Z. z. bolo pozastavené plynutie lehôt, uplynutím ktorých by došlo k premlčaniu alebo k zániku práva len na čas odo dňa účinnosti zákona č. 9/2021 Z. z., ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony v súvislosti s druhou vlnou pandémie ochorenia COVID-19 v čase od 19.01.2021 do 28.02.2021. Koniec trojročnej prekluzívnej lehoty na podanie návrhu na zapretie otcovstva matkou by pripadol na 14.02.2021. Plynutie trojročnej lehoty sa podľa § 8 písm. a) zákona č. 62/2020 Z. z. prerušilo v období od 19.01.2021 do 28.02.2021, to znamená na 41 dní (od 19.01.2021 do 28.02.2021 je 41 dní). Po dátume 28.02.2021 začala matke znovu plynúť trojročná lehota podľa § 88 ods. 2 zákona o rodine a jej koniec pripadol na 29.03.2021 (13 dní neuplynutých matke od 19.01.2021 do 31.01.2021 + 14 dní, ktoré by mala matka k dispozícii do 14.02.2021, spolu 27 dní). Dňa 27. marca 2021 bola sobota, z tohto dôvodu sa podľa § 122 ods. 3 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník posledný deň lehoty presunul na najbližší pracovný deň, ktorým bol pondelok 29. marec 2021. Z uvedeného vyplýva, že návrh na zapretie otcovstva doručený Okresnému súdu Prievidza 19.07.2021 matkou bol podaný po uplynutí trojročnej prekluzívnej lehoty.

13. Podľa § 391 ods. 3 Civilného sporového poriadku uvádza, že súd prvej inštancie musí v ďalšom konaní odstrániť vady návrhu, či rozhodnutie o zmene priezviska maloletého žiada matka vydať len v nadväznosti na rozhodnutie súdu o zapretí otcovstva označeného muža alebo podáva samostatný návrh vo veci starostlivosti súdu o maloletých, ktorý v tom prípade musí doplniť o skutočnosti odôvodňujúce tento návrh a pokiaľ matka aj po vysvetlení o plynutí lehôt zotrváva na návrhu na zapretie otcovstva, o tomto tiež musí súd prvej inštancie rozhodnúť meritórne po prejednaní veci na pojednávaní v súlade s § 33 C. m. p. Pre účely ďalšieho konania zistí, či skutočne ide o opakovaný návrh matky na zapretie otcovstva, ako tvrdí v odvolaní a zistí stav týchto konaní z dôvodu, že môžu mať vplyv na rozhodnutie súdu vo veci samej o zapretie otcovstva.

14. V § 57 Civilného mimosporového poriadku je ustanovené, že o povinnosti nahradiť trovy konania, ak nejde o trovy konania štátu, rozhoduje súd len na návrh. Pokiaľ účastníci konania návrh na rozhodovanie o trovách konania nepodajú, súd ex offo o nároku na náhradu trov konania rozhodovať nebude.

15. V konaní o zapretie otcovstva a zmenu priezviska maloletého môže dôjsť k rozporu záujmov medzi rodičmi maloletého, z tohto dôvodu musí súd maloletému dieťaťu podľa § 31 ods. 2 zákona o rodine ustanoviť kolízneho opatrovníka.

16. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C. s. p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,

- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C. s. p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C. s. p.).

Dovolanie v prípadoch uvedených v § 421 odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) C. s. p. (§ 421 ods. 2 C. s. p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 C. s. p. nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 C. s. p.); na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 C. s. p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C. s. p.).

Dovolanie môže podať účastník konania, v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C. s. p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii; ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C. s. p.); dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 C. s. p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C. s. p.).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 C. s. p.).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 C. s. p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom; dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C. s. p.); povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C. s. p.).

Dovolanie nie je prípustné proti rozsudku, ktorým sa vyslovilo, že sa manželstvo rozvádza, že je neplatné alebo že nie je a proti uzneseniu v konaní o návrat maloletého do cudziny vo veciach neoprávneného premiestnenia alebo zadržania (§ 76 C.m.p.).

Proti právoplatnému rozhodnutiu súdu v konaní podľa tohto zákona je prípustné dovolanie generálneho prokurátora Slovenskej republiky (ďalej len "generálny prokurátor"), ak to vyžaduje verejný záujem alebo ochrana práv a ak nápravu nemožno v čase podania dovolania generálneho prokurátora dosiahnuť inými právnymi prostriedkami (§ 78 ods. 1 C.m.p.). Dovolanie generálneho prokurátora je prípustné, ak potreba zrušiť alebo zmeniť právoplatné rozhodnutie prevyšuje nad záujmom zachovania jeho nezmeniteľnosti a nad princípom právnej istoty (§ 78 ods. 2 C.m.p.).

Generálny prokurátor podá dovolanie iba na základe podnetu účastníka alebo osoby dotknutej právoplatným rozhodnutím súdu. Generálny prokurátor nie je viazaný rozsahom podnetu v prípadoch, v ktorých ani dovolací súd nie je viazaný rozsahom dovolania (§ 80 ods. 1 C.m.p.). Generálny prokurátor môže podať dovolanie aj bez podnetu vo veciach, v ktorých môže prokurátor do konania vstúpiť, a to aj vtedy, ak prokurátor do konania nevstúpil (§ 80 ods. 2 C.m.p.).

Ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie ani na základe výzvy na plnenie (§ 379 ods. 1 a 2 C.m.p.), môže mu súd uložiť pokutu do 1.000,- € (§ 382 ods. 1 C.m.p.), rozhodnúť o zastavení výplaty rodičovského príspevku a prídavku na dieťa a príplatku k prídavku na dieťa (§ 383 ods. 1 C.m.p.) alebo odňať maloletého tomu, u koho podľa rozhodnutia nemá byť a postarať sa o jeho odovzdanie tomu, komu bolo podľa rozhodnutia zverené, alebo tomu, komu rozhodnutie priznáva právo na styk s maloletým po obmedzený čas, alebo tomu, kto je oprávnený neoprávnené premiestneného alebo zadržaného maloletého prevziať (§ 386 ods. 1 C.m.p.) a to všetko aj bez návrhu (§ 376 ods. 2 C.m.p.).